

ikke kunde sige, at deri directe indeholdtes noget Kætteri, forringedes dog Guds Almagt, og, naar man saa spurgte Nogen, som ret var inde i Christendommen, om han ønskede sit Barn døbt med denne Daab, saa maatte han sige Nei. Ligeledes paaankede man, at det saavel i den anden Troesartikel hedder, at Kristus er undfanget af den Hellig Aand, som at i den tredje Troesartikel, der indeholder Betsjendelsen om den Hellig Aand, ere de to Ord ikke forbundne ved *o*, og det, sagde man, var et stort Kætteri, hvorved man fornægtede den Hellig Aands Personlighed. Man tog sig derved ikke iagt for, at vore ældre Catechismer og deri ere meget forffjellige: nogle have et *o*, andre ikke, og det er mærkeligt, at, naar det skulde være en Nødvendighed, at dette skulde være anbragt der, vilde Christendommen blive en Danisme; thi i andre Sprog har man ikke saaledes forbundet Substantivet og Adjectivet. Man kan vel indrømme, at hiin Forbindelse kan have noget Tilfredsstillende for Trinitetslæren, saaledes som den indeholdes i den Athanissianiske Betsjendelse; men at ville gjøre det til et saadant Kætteri, som der er sagt, det synes dog at være utilbørligt. Ligeledes fandt man det meget urigtigt, at det hed: Regemets Opstandelse, da det burde hedde: Kjødets Opstandelse. Fremdeles var det ogsaa, paastod man, høist uforsvarligt, at det i den nye Udgave af Alterbogen hed i selve Daabsordene: „i Navnet Faderens, Sønnens og den Hellig Aands“; thi der skulde staae „Faderens og Sønnens og den Hellig Aands“. At dette „og“ var udeladt, sagde man var et meget fordømmeligt Kætteri. Det var med Grunde af det Slags, at man gjorde Angreb paa den Daab, som blev forrettet ifølge den nye Udgave. Man paastod endog — hvad der er endnu syndeligere, — at en rettroende Præst ikke længere med god Samvittighed kunde blive i Statskirken, fordi han ikke kunde døbe efter den nye Udgave af Alterbogen. Han havde jo i alt Fald det meget simple Middel, at han kunde bruge den gamle; thi det var aldeles ikke paabudt, at man netop skulde bruge den nye Udgave; det var kun et nyt Dplag, som kun indeholdt nogle Ordcorrectioner. Den var udkommen, fordi den ældre Udgave var

ubfulgt; men den havde aldeles ikke til Hensigt at foretage Forandringer. Det var til den Tid, at man forfulgte de Præster, som man tiltroede Kætteri, og som ikke forrettede de rituelle Handlinger aldeles efter Ritualiet. Der indfandt sig den Tid i Kirkerne Folk med Alterbogen i Haanden og spionerede, om Alterbogen blev tilbørligt fulgt, uagtet de Afvigelses, der fandt Sted fra Ritualiet i hiin Periode, vare i det Hele ubetydelige, og aldeles ikke vare at sammenligne med dem, som i en ældre Periode havde fundet Sted. Jeg veed det meget godt fra den Tid, da jeg først kom til Kjøbenhavn, at da blev Ritualiet langt mindre iagttaget, end det blev i den sidste Tid. Jeg skal kun endnu bemærke, skjøndt jeg kunde forsøge det med flere Beviser, at der blev ført en Klage over en Daab, som ellers var forrettet aldeles ritualmæssigt, fordi den Præst, der døbte, havde indbefattet Spørgsmaalet: Forsager Du Djæblen og alle hans Gjerninger og alt hans Væsen? — i eet, istedetfor at han skulde have gjort det i 3 forffjellige Spørgsmaal. Det blev ikke blot betragtet som en Uregelmæssighed, men som Noget, hvorunder der skulde sig et farligt Kætteri. I samme Periode udkom ogsaa de haardeste Klageskrifter imod de Geistlige, saavel Professorene som Præsterne, som man troede ikke lærte aldeles overeensstemmende med Kirkens Betsjendelse; man kaldte dem Kættere, Meenedere, falske Lærere, og vilde, at de skulde nedlægge deres Embede og saa fremdeles. De Forsøg, man saaledes gjorde, deels paa at forfølge de Universitets- og Kirkelærere, hos hvem man fandt noget Kætteri, og deels at faae de Præster removede eller paa anden Maade straffede, som havde gjort sig skyldige i nogen Afvigelse fra Ritualerne, førte ikke til det tilsigtede Maal, og fra den Tid af have de Samme, som i hiin Tid forfulgte Alt, hvad de ansaae for Heterodoxie eller Afvigelse fra de foreskrevne Ritualer, dannet et Partie, der fordrer en ganske fuldstændig Frihed. Jeg nævnte under Sagens 1ste Behandling, at der heri var en Parallel til Katholicismens Afsærd, som, efter at den ved de Forandringer, der vare foregaaede i Statsforfatningerne eller Lovene, ikke længere ved umiddelbar Evang kunde holde